

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 czerwca 2023 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Monika Roslan – Karasińska

Sędziowie: sędzia Renata Gąsior

sędzia Małgorzata Jarząbek

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w postępowaniu nieprocesowym w dniu 19 czerwca 2023 r. w Warszawie
sprawy z wniosku P. S.

z udziałem uczestnika (...) Sp. z o.o. w W.

o ustalenie uprawnienia do otrzymania świadectwa pracy

na skutek apelacji wniesionej przez wnioskodawcę

od postanowienia Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi - Północ w Warszawie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych z dnia 9 lutego 2023 r. sygn. VI Po 51/22

uchyla zaskarżone postanowienie w całości i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania pozostawiając sądowi I
instancji rozstrzygnięcie o kosztach zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

SSO sędzia Renata Gąsior SSO Monika Roslan – Karasińska SSO Małgorzata Jarząbek

Sygn. akt VII Pa 27/23

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 7 lutego 2023 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawie o sygn. akt VI Po 51/22 z wniosku P. S. przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. o ustalenie uprawnienia do otrzymania świadectwa oddalił wniosek.

Sąd I instancji zważył, że wniosek nie zasługiwał na uwzględnienie. Sąd wskazał, że zgodnie z art. 97¹ § 2 k.p. jeżeli pracodawca nie istnieje albo z innych przyczyn wytoczenie przeciwko niemu powództwa o zobowiązanie pracodawcy do wydania świadectwa pracy jest niemożliwe, pracownikowi przysługuje prawo wystąpienia do sądu pracy z żądaniem ustalenia uprawnienia do otrzymania świadectwa pracy. A contrario jeżeli wytoczenie powództwa przeciwko pracodawcy o zobowiązanie do wydania świadectwa pracy jest możliwe - to pracownikowi nie przysługuje prawo do wystąpienia do sądu pracy z żądaniem ustalenia uprawnienia do otrzymania świadectwa pracy.

Sąd Rejonowy wskazał, że skoro w niniejszej sprawie został wydany wyrok zobowiązujący do wydania świadectwa pracy uczestnika to nie tylko świadczy to o tym, że wytoczenie powództwa było możliwe ale wręcz, że zostało ono wytoczone i uwzględnione. Stąd też brak było podstawy prawnej do uwzględnienia wniosku, przesłanki zasadności takiego wniosku nie zostały spełnione.

Sąd I instancji podniósł, że okoliczności takie, że uczestnik nie prowadzi działalności gospodarczej, czy też, że nie ma możliwości nawiązania z nim kontaktu - są jedynie problemami egzekucji wyroku, który wnioskodawca już uzyskał i to na drodze postępowania egzekucyjnego winien on dochodzić zaspokojenia. Nie służy temu natomiast uprawnienie z art. 97¹ § 2 k.p., który to przepis znajduje zastosowanie dopiero i wtedy i tylko wtedy, gdy wytoczenie powództwa o zobowiązanie pracodawcy do wydania świadectwa pracy jest niemożliwe, w szczególności, gdy pracodawca nie istnieje. Sąd Rejonowy stwierdził, że takiej sytuacji jednak w sprawie niniejszej nie było i wniosek z tych względów podlegał oddaleniu (postanowienie – k. 31 a.s., uzasadnienie – k. 39 a.s.).

Apelację od powyższego orzeczenia wywiódł wnioskodawca P. S., zaskarżając go w całości.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy tj. art. 233 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. poprzez uznanie, iż sam fakt, że było możliwe wytoczenie powództwa przeciwko (...) sp. z o.o. wystarczy do uznania, że spółka istnieje, mimo tego, że tak nie jest; (...) sp. z o.o. nie funkcjonuje, nie posiada adresu, nie ma możliwości nawiązania z nikim związanym z tą spółką żadnego kontaktu, tym samym nie ma możliwości przeprowadzenia postępowania egzekucyjnego i uzyskania świadectwa pracy. Wnioskodawca wskazał, że powyższe naruszenie skutkowało niezastosowaniem art. 97¹ k.p., mimo takiej konieczności. P. S. wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez uwzględnienie wniosku o ustalenie uprawnienia do otrzymania świadectwa pracy z dnia 16 sierpnia 2022 r. w całości, ewentualnie, uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia przez Sąd I instancji.

W uzasadnieniu swojego stanowiska, wnioskodawca przywołał art. 97⁽¹⁾ k.p. i wskazał, że gdy pracodawca nie istnieje pracownik może wystąpić do sądu o ustalenie uprawnienia do otrzymania świadectwa pracy. Do postępowania nieprocesowego z wniosku pracownika o ustalenie tego uprawnienia stosuje się przepisy art. 691⁽¹⁰⁾ k.p.c. Wymagają one od pracownika podania szczegółowo wymienionych elementów treści żądanego świadectwa pracy oraz wskazania pracodawcy, który był zobowiązany do wydania świadectwa i przyczyny, z powodu której wystąpienie przeciwko niemu z żądaniem zobowiązania do wydania świadectwa jest niemożliwe. Wnioskodawca wszystkie ww. wymagania spełnił, a (...) (...) sp. z o.o. nie istnieje, co potwierdza zwrotne potwierdzenie nadania znajdujące się w aktach sprawy. Uczestnik nie posiada skrytki pocztowej, którą wskazał w KRSie. Nie ma żadnej możliwości nawiązania z kimkolwiek decyzyjnym w tej spółce kontaktu, dlatego Wnioskodawca podjął decyzję o wystąpieniu z przedmiotowym wnioskiem (apelacja – k. 43 a.s.).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy podlegała uwzględnieniu w zakresie wskazującym na konieczność uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Zgodnie z art. 97¹ ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy, w przypadku niewydania przez pracodawcę świadectwa pracy pracownikowi przysługuje prawo wystąpienia do sądu pracy z żądaniem zobowiązania pracodawcy do wydania świadectwa pracy (§1). Jeżeli pracodawca nie istnieje albo z innych przyczyn wytoczenie przeciwko niemu powództwa o zobowiązanie pracodawcy do wydania świadectwa pracy jest niemożliwe, pracownikowi przysługuje prawo wystąpienia do sądu pracy z żądaniem ustalenia uprawnienia do otrzymania świadectwa pracy (§2).

Apelujący zarzucił naruszenie przepisów prawa procesowego tj. art. 233 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Na wstępie należało rozważyć jednak, czy została rozpoznana istota sprawy, którą Sąd Okręgowy jest zobowiązany do zbadania z urzędu. Sąd Najwyższy wielokrotnie zajmował się wyjaśnieniem pojęcia nierozpoznania istoty sprawy, do którego dochodzi wówczas, gdy rozstrzygnięcie sądu pierwszej instancji nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy, gdy zaniechał on zbadania materialnej podstawy żądania albo merytorycznych zarzutów strony, bezpodstawnie przyjmując, że istnieje przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2002 r., I CKN 486/00 oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia: 4 września 2014 r., II CZ 41/14, 27 czerwca 2014 r., V CZ 41/14 i 4 września 2014 r., II CZ 43/14). Oceny, czy sąd pierwszej instancji rozpoznał istotę sprawy dokonuje się na podstawie analizy żądań pozwu i

przepisów prawa materialnego stanowiącego podstawę rozstrzygnięcia, nie zaś na podstawie ewentualnych wad postępowania wyjaśniającego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 1999 r., II UKN 589/98). Nierozpoznanie istoty sprawy w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c. oznacza zaniechanie zbadania materialnej podstawy żądania albo pominięcie merytorycznych zarzutów pozwanego. Przyczyna zaniechania może wynikać z pasywności sądu bądź z błędnej oceny przesłanki niweczającej lub hamującej roszczenie. Błędna ocena w tym przedmiocie odnosi się przede wszystkim do sytuacji, gdy sąd pierwszej instancji nieprawidłowo przyjął istnienie przesłanki niweczającej lub hamującej roszczenie, co w konsekwencji doprowadziło do niezbadania materialnej podstawy żądania. Należy jednak podkreślić, że niewyczerpanie oferowanych przez stronę dowodów także może stanowić nierozpoznanie istoty sprawy, zwłaszcza jeżeli zmierzały one do wykazania przesłanki unicestwiającej roszczenie (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 października 2020 r., I PK 124/19) Reasumując Sąd Najwyższy przyjął, że nierozpoznanie istoty sprawy zachodzi wówczas, gdy sąd pierwszej instancji:

- 1) rozstrzygnął nie o tym, co było przedmiotem sprawy;
- 2) zaniechał w ogóle zbadania materialnej podstawy żądania;
- 3) pominął całkowicie merytoryczne zarzuty zgłoszone przez stronę;
- 4) rozstrzygnął o żądaniu powoda na innej podstawie faktycznej i prawnej niż zgłoszona w pozwie;
- 5) nie uwzględnił (nie rozważył) wszystkich zarzutów pozwanego dotyczących kwestii faktycznych czy prawnych rzutujących na zasadność roszczenia powoda (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia: 26 listopada 2012 r., III SZ 3/12, 9 listopada 2012 r., IV CZ 156/12, 19 grudnia 2012 r., II CZ 141/12 i 15 lutego 2013 r., I CZ 186/12).

W ocenie Sądu, w rozpatrywanej sprawie Sąd Rejonowy nie rozpoznał istoty sprawy. Sąd I instancji nie ustalił przyczyn uniemożliwiających wydanie przez pracodawcę świadectwa pracy, czy uczestnik prowadzi działalność gospodarczą i czy jest możliwość nawiązania z nim kontaktu w jakiegokolwiek formie, a przede wszystkim przyczyn bezskutecznej egzekucji orzeczenia zobowiązującego pracodawcę do wydania świadectwa pracy.

Do postępowania nieprocesowego z wniosku pracownika o ustalenie uprawnienia do otrzymania świadectwa pracy stosuje się przepisy art. 691¹⁰ k.p.c. We wniosku tym pracownik wskazuje szczegółowo wymienione elementy treści żądanego świadectwa pracy oraz wskazania pracodawcy, który był zobowiązany do wydania świadectwa i przyczyny, z powodu której wystąpienie przeciwko niemu z żądaniem zobowiązania do wydania świadectwa jest niemożliwe (§1). Jeżeli wytoczenie powództwa o zobowiązanie pracodawcy do wydania świadectwa pracy jest możliwe, sąd rozpoznaje żądanie w procesie jako żądanie zobowiązania pracodawcy do wydania świadectwa pracy (§2). W postanowieniu uwzględniającym żądanie ustalenia uprawnienia do otrzymania świadectwa pracy sąd określa treść świadectwa pracy zgodnie z art. 97 § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy i przepisami wydanymi na podstawie art. 97 § 4 tej ustawy. Jeżeli określenie wszystkich faktów wymienionych w tych przepisach jest niemożliwe, w postanowieniu określa się co najmniej okres i rodzaj wykonywanej pracy, wymiar czasu pracy, zajmowane stanowiska oraz tryb rozwiązania albo okoliczności wygaśnięcia stosunku pracy, a w sytuacji gdy określenie trybu rozwiązania albo okoliczności wygaśnięcia stosunku pracy również jest niemożliwe - wskazuje się, że rozwiązanie stosunku pracy nastąpiło za wypowiedzeniem dokonany przez pracodawcę (§3). Prawomocne postanowienie ustalające uprawnienie do otrzymania świadectwa pracy zastępuje to świadectwo (§4).

Wprowadzona regulacja umożliwia pracownikowi wystąpienie z powództwem o wydanie orzeczenia zastępującego świadectwo pracy. Rozwiązanie to umożliwia uzyskanie dokumentu, który następnie może zostać przedłożony w odpowiednich instytucjach czy organach lub u kolejnego pracodawcy. Złożenie wniosku o ustalenie uprawnienia do otrzymania świadectwa pracy możliwe jest, gdy pracodawca nie wydaje pracownikowi świadectwa pracy, w szczególności w przypadku bezskutecznej egzekucji orzeczenia zobowiązującego pracodawcę do wydania świadectwa pracy, zaprzestania działalności przez pracodawcę lub wystąpienia innych przyczyn uniemożliwiających wydanie

przez pracodawcę świadectwa pracy. Przepisy omawianego działu obejmują rozmaite sytuacje, w szczególności takie, gdy pracownik nie ma możliwości uzyskania od pracodawcy świadectwa pracy ze względu na jego faktyczną likwidację, zaprzestanie wykonywania działalności, brak organów. Przepisy te znajdują zastosowanie także w przypadku odmowy wydania świadectwa pracy z innych przyczyn, np. z powodu chęci dokuczenia pracownikowi i uprzykrzenia mu poszukiwania kolejnego zatrudnienia (J. Parafianowicz [w:] Kodeks postępowania cywilnego. Postępowanie nieprocesowe. Postępowanie w razie zaginięcia lub zniszczenia akt. Postępowanie zabezpieczające. Komentarz aktualizowany, red. O. M. Piaskowska, LEX/el. 2023, art. 691(10)).

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd I instancji powinien, przeprowadzić stosowne postępowanie dowodowe w zakresie objętym żądaniem wniosku, w tym dowód z przesłuchania stron, a następnie dokonać wszechstronnej analizy i oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego odnośnie tego, czy zgłoszone roszczenie w przedmiocie ustalenia uprawnienia do otrzymania świadectwa pracy jest zasadne, czy też nie. Sąd Rejonowy dokona przy tym szczegółowej oceny spełnienia przesłanek z art. 97¹ k.p. Tylko takie ustalenia i ocena zawarte w uzasadnieniu wyroku będą mogły stanowić podstawę do ewentualnego przeprowadzenia przez Sąd Okręgowy instancyjnej kontroli zasadności i prawidłowości orzeczenia. Dopiero bowiem spełnienie tego wymogu poprzez usunięcie wad wywołujących nierozpoznanie istoty sprawy stworzy gwarancje obiektywnego rozpoznania sprawy.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. i art. 108 § 2 k.p.c. uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania sądowi I instancji rozstrzygnięcie o kosztach zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

SSO Renata Gąsior SSO Monika Roslan-Karasińska SSO Małgorzata Jarząbek